

РЭЙТЫНГ РАСЦЕ

Наша краіна ўвайшла ў лік 10 найлепшых для падарожжаў

Лета — традыцыйны пік адпуснага сезону. Дзе мараць адпачываць беларусы? Турысты з якіх краін і з якой мэтай часцей за ўсё наведваюць Беларусь? Пра гэта журналістам расказалі прадстаўнікі Дэпартамента па турызме Міністэрства спорту і турызму і беларускай туріндустрыі.

Мы хочам туды, дзе мора і горы

Як лічыць старшыня праўлення Рэспубліканскага саюза турыстычнай індустрыі Філіп ГУЛЫ, на адпачынку нашы суайчыннікі хочуць бачыць карцінку, якая адрозніваецца ад беларускіх краявідаў, — і гэта, як правіла, мора і горы. Але пры гэтым беларусы досыць кансерватыўныя і, як правіла, не вельмі імкнуча да экзотыкі. Таксама большасць з нас хочучы, каб працягласць палёту была меншай за тры гадзіны. Усім гэтым пажаданням, па словах Філіпа Гулага, больш за ўсё адпавядаюць паўднёвая Украіна, Балгарыя, Харватыя, Чарнагорыя, Грэцыя.

Кансультант аддзела планавання і арганізацыі турыстычнай дзейнасці Дэпартамента па турызме Міністэрства спорту і турызму Марына МАСТАШОВА адзначае, што ў топе краін, дзе адпачываюць беларускія турысты, традыцыйна знаходзіцца Егіпет (летас там адпачылі 212 тысяч беларусаў), на другім месцы Турцыя. У апошнія гады набіраюць папулярнасць Грузія і Албанія. Сёлета многія тураператары адзначылі рост попыту на адпачынак у Грэцыі і Тунісе.

Сярод бюджэтных напрамкаў актыўным попытам карыстаюцца аўтобусныя туры ў Адэскую, Херсонскую і Мікалаеўскую вобласці Украіны, запатрабаваныя таксама курорты Краснадарскага краю, Сочы і Крыма.

Акрамя таго, за апошнія тры гады, па словах Філіпа Гулага, у нас намецілася добрая тэндэнцыя вылетаў з рэгіёнаў. З развіццём рэгіянальных аэрапортаў жыхарам Віцебска, Гродна, Гомеля і Магілёва няма сэнсу на некаторыя масавыя напрамкі купляць білеты з Мінска: цяпер яны могуць вылецець і са сваіх гарадоў.

Да нас часцей за ўсё прыязджаюць у санаторыі і па справах

Спецыялісты адзначаюць рост пазнавальнасці Беларусі за мяжой. Так, апошнім часам наша краіна ўвайшла ў міжнародны рэйтынгі месцаў для адпачынку і падарожжаў. У прыватнасці, мы перамаглі ў намінацыі «Агратурызм» рэйтынгу National Geographic Traveler Awards 2018 і ўвайшлі ў дзясятку найлепшых краін для падарожжаў у 2019 годзе па версіі Lonely Planet. А Мінск узначаліў топ-10 гарадоў, рэкамендаваных брытанскай газетай The Independent для наведвання сёлета.

Гэтаму спрыяла, у прыватнасці, устанавленне бязвізавага рэжыму, а таксама падаўжэнне тэрміну бязвізавага знаходжання ў Беларусі для замежных турыстаў у мінулым годзе з 5 да 30 дзён. Станоўчыя вынікі, па словах Марыны Масташовай, не прымусілі сябе чакаць. З пачатку дзеяння бязвізавага рэжыму праз Нацыянальны аэрапорт Мінск нашу краіну наведалі 243 955 чалавек з 71 краіны свету.

Дзякуючы лібералізацыі візавага рэжыму павялічылася і колькасць замежных турыстаў, якія прыбываюць праз спецыяльныя турыстычныя зоны. У прыватнасці, Гродна і беларускую частку Аўгустоўскага канала з моман-

Дарэчы

Зараз ідзе актыўная работа над удасканаленнем заканадаўства ў сферы турызму. У прыватнасці, ужо ў ліпені плануецца вынесці на грамадскае абмеркаванне праект змяненняў у закон «Аб турызме». Абноўленая рэдакцыя закона, як мяркуецца, будзе прынята да канца гэтага года. Спецыялісты адзначаюць, што вялікае значэнне ў новай рэдакцыі закона будзе нададзена абароне правоў турыстаў, а таксама абароне добрасумленных тураператараў, якія працуюць на нашым рынку.

ту ўвядзення бязвізавага рэжыму (кастрычнік 2016 года) наведалі 193 746 замежнікаў. Бела-вежскую пушчу і турысцка-рэкрэацыйную зону «Брэст» у бязвізавым парадку з 1 студзеня 2018 года і па 7 чэрвеня гэтага года наведалі больш за 28 820 замежных турыстаў.

Усяго нашу краіну, па звестках Дзяржпагранкамітэта, летас наведалі 4 791 951 чалавек.

На думку экспертаў, летас у топ-10 краін, з якіх да нас часцей за ўсё прыбывалі турысты, увайшлі Украіна, Расія, Літва, Польшча, Латвія, Малдова, Германія, Казахстан, Турцыя і Ізраіль. У цэлым найчасцей у нашу краіну прыязджаюць, каб адпачыць і падлячыцца ў санаторыях. На другое месца спецыялісты турыстычнай галіны ставяць дэлавы турызм. Трэцяе месца займае экскурсійны турызм, а ў апошнія гады папулярным кірункам робяцца і актыўныя віды турызму.

Святлана БУСЬКО.

Беларусь памятае

ФОТА З ГІСТОРЫЯЙ

З 23 чэрвеня да 3 ліпеня гэтага года Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны правядзе ў сацыяльных сетках акцыю памяці «Героі глядзяць з фатаграфій». У гэты час на старонках папулярных рэсурсаў («Вконтакте», Facebook, Instagram) супрацоўнікі музея будуць размяшчаць фотаздымкі франтавікоў і партызанаў — удзельнікаў вызвалення Беларусі, а таксама інфармацыю пра іх. Публікацыі будуць пазначацца адпаведным хэштэгам.

Музей запрашае іншыя арганізацыі і ўстановы (музеі, архівы, бібліятэкі) далучыцца да акцыі памяці і размясціць на сваіх старонках у сацыяльных сетках фотаздымкі герояў, якія ўдзельнічалі ў вызваленні нашай краіны.

Падтрымаць такія пачыны могуць таксама і сем'і, якім удалося захаваць каштоўныя фота ўдзельнікаў падзей 1944 года, калі ў выніку наступальнай аперацыі «Баграціён» была цалкам вызвалена тэрыторыя Беларусі, а нанесенае групаме нямецкіх армій «Цэнтр» паражэнне стварыла ўмовы для далейшага прасоўвання савецкіх войскаў на Захад і канчатковага разгрому праціўніка. Будуць чакаць здымкаў і ад замежных грамадзян, чые продкі ваявалі ў Чырвонай арміі на тэрыторыі нашай зямлі, — а такіх былі тысячы, больш за 1600 з іх атрымалі званне Героя Савецкага Саюза.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

З КАРАЛЯ ЎСІХ МУЗЕЯЎ

Жылы квартал XIII стагоддзя

Нагадаю, што гэта адзіны ў Еўропе музей сярэднявечнага ўсходнеславянскага горада XI—XIII стагоддзяў. Больш за дзесяцігоддзе, пачынаючы з 1969 года, на месцы старажытнага горада праводзілі раскопкі супрацоўнікі аддзела археалогіі Інстытута гісторыі АН БССР пад кіраўніцтвам доктара гістарычных навук Пятра Фёдаравіча Лысенкі. Па сутнасці, менавіта ён падарыў гораду і свету «Бярэсце». Пётр Фёдаравіч здолеў «прабіць» саюзнае фінансаванне праекту, і пачаліся маштабныя раскопкі.

Падчас работы на плошчы 1800 квадратных метраў знайшлі дзясяткі драўляных пабудов XI—XIII стагоддзяў, якія добра захаваліся. Адкапалі тады вулічныя маставыя, агароджы, шматлікія прадметы матэрыяльнай культуры таго часу. Над гэтым раскопам, які складае аснову экспазіцыі музея, узвялі спецыяльны павільён з бетону, шкла і алюмінію памерам 40х60 метраў.

Цяпер экскурсаводы паказваюць наведвальнікам частку рамесніцкага квартала старажытнага Бярэсця, які складаецца з 28 драўляных жылых і гаспадарчых пабудов, дзвюх вулічных маставых. Пазней былі знойдзеныя яшчэ фрагменты гліняных печаў. За час даследавання слаёў зямлі ўзнятыя дзясяткі тысяч розных рэчаў, якія цяпер

лічацца экспанатамі. Адным з найбольш значных экспанатаў-рарытэтаў лічыцца залаты берасцейскі пярсцёнак, які захоўваецца ў абласным краязнаўчым музеі. Яго ўпершыню прэзентавалі шырокай публіцы ў 2015 годзе. Але пра знаходкі крышку пазней.

Навуковая канцэпцыя і рамонт

Музей «Бярэсце» быў адкрыты ў 1982 годзе. Яго наведвала больш за 3 мільёны чалавек. Праз трыццаць гадоў існавання аб'екта наспела неабходнасць у яго аднаўленні. І ў 2017 годзе закончылася першая чарга капітальнага рамонту. Тады многае было зроблена ў плане мадэрнізацыі. Напрыклад, былі замененыя шкляныя вітражы фасадаў, створаная новая сістэма вентыляцыі, падсветка. Унутры будынка працягваецца працэс рээкспазіцыі. Цяпер тут пасляхова суседнічае папярэдняе і новае. Галоўны экспанат — археалагічны раскоп на глыбіні 4 метраў — застаецца нязменным. А вось іншыя залы пасту-

пова змяняюцца. Цяпер наведвальнікаў сустракае гліняная печ X стагоддзя, якую знайшлі пры раскопках 2006 года. Такім чынам было высветлена, што пасяленне на тэрыторыі крэпасці існавала раней за першую пісьмовую згадку пра горад. Так што сёлетняе тысячагоддзе Брэста мае свой пэўны стаж, пра што лепш за ўсё гаварыць у гэтым асаблівым месцы.

У адной з залаў музея ўладкавана жылло берасцейца тых часоў, там задумана правядзенне музейных заняткаў. Наведвальнік атрымае магчымасць зайсці ўнутр, то-бок апынуцца ў XIII стагоддзі.

Музей «Бярэсце» з'яўляецца філіялам абласнога краязнаўчага музея. Яго дырэктар Аляксей МІЦЮКОў паведаміў, што канцэпцыя «Бярэсця» ў навуковым плане застаецца нязменнай, а вось мастацкае напавненне атрымлівае паступовае развіццё. Бо трэба ж выкарыстаць падарункі, якія захаваў зямля. — мноства прадметаў побыту той эпохі. Цяпер будзе дэманстрава-

ца нашмат больш знаходак самага рознага накірунку: з тканіны, дрэва, скуры, металу. Гэта накіравана на фарміраванне вобраза прагрэсіўнага ранняга Брэста, які стаяў у адным шэрагу з перадавымі гарадамі Еўропы. Будуць, напрыклад, паказаны фрагменты тканіны з фарбай, якая захоўвалася больш за 700 гадоў! Таксама і скураныя туфлі і боты не страцілі арнаменты, нанесеныя берасцейскімі майстрамі тых часоў. Апошняе служыць доказам, што нашы далёкія продкі не хадзілі спрэс у лапцях, а насілі даволі стыльныя абутак і адзенне. Тагачасныя

модніцы замаўлялі бранзалеты і брошкі, пра пярсцёнкі ўжо гаварылася.

Рарытэты і IT-тэхналогіі

Зараз краязнаўчы музей праводзіць юбілейную акцыю «12 артэфактаў» — кожны месяц на працягу тыдня выстаўляецца для экспанавання прадмет, звязаны з гісторыяй горада. Першымі артэфактамі сталі самшытавы грэбень XII ста-

годдзя і шахматная фігурка караля той жа эпохі. Абодва экспанаты знайшлі пры раскопках «Бярэсця». На грэбні майстар выразаў 13 літар старажытнай славянскай кірыліцы ад А да Л на абодвух баках. Выходзіць, што гэта сапраўдны буквар, да таго ж адзіны знойдзены на тэрыторыі цяперашняй Беларусі. А касцяны кароль, які можа схавана ў далоні, выглядае так, нібы зроблены зусім нядаўна. Застаецца дзівіцца, якія якасныя рэчы рабілі майстры. Пры бліжэйшым разглядзе кароль здаецца даволі суровым, яго бровы ссунутыя, погляд пануры.

А яго адзенне і галаўны ўбор упрыгожвае адмысловы арнамент. Спецыялісты называюць гэты выбар узорам высокамастацкай разьбы і апрацоўкі.

Знаходкі ў раскопе Бярэсця даюць нам права гаварыцца і казаць пра тое, што ў нашым горадзе ўжо тады быў даволі высокі ўзровень культуры — адначалі на прэзентацыі артэфактаў. А дацэнт Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта Аляксандр БАШКОў заўва-

жыў, што ў кантэксце археалагічнай спадчыны Еўропы музей «Бярэсце» выглядае лідарам, сапраўдным каралём еўрапейскіх музеяў.

Вядома, падобнага ўзроўню музей павінен мець адпаведнае начынне, тым больш што такая нагода — хутка свята. Неўзабаве госці ўбачаць асучасненыя залы музея ў выглядзе інтэрактыўных пляцовак з QR-кодамі, інсталяцыямі, элементамі аўдыявізуалізацыі. А яшчэ наведвальнікаў сустрануць аб'ёмныя раставыя фігуры тагачасных майстроў, рамеснікаў, жыхароў за штодзённымі клопатамі. Мяркуюцца агучыць работу кузні, іншых майстэрняў, паказаць шматгалоссе сярэднявечнага гарадскога жыцця, стварыць такім чынам эфект прысутнасці.

Музейная экспазіцыя пашыраецца за межы музейнага будынка. Напрыклад, пад адкрытым небам апынецца драўляная маставая, правільней сказаць, яе імітацыя, але вельмі падобная да той, па якой хадзілі продкі. З'явіцца таксама дошкі-станды інфармацыйнага кірунку. Таму актыўна ўпрыгожваецца тэрыторыя. Па сутнасці, работа па ўкладцы пліткі, устаноўцы бардзюраў, добраўпарадкаванні падыходзіць да завяршэння. Мадэрнізацыя музея вядзецца ў адпаведнасці з распараджэннем Прэзідэнта аб падрыхтоўцы да святкавання 1000-годдзя Брэста. І «Бярэсце» гатовае стаць першай пляцоўкай свята.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота Валерыя КАРАЛЯ.